

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díjak:

Egész évre	— — — — —	4	frt
Félévre	— — — — —	2	"
Negyedévre	— — — — —	1	"

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjaikért kapják.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatálnak küldendők.

Általános jubileum elrendelése az ezerkilencszázadik szent esztendőre.

LEÓ PŪSPÖK

Isten szolgáinak szolgája.

Minden keresztény hívőnek, a kik jelen levelét olvassák, üdvözlését küldi és apostoli áldását!

Végére hanyatlik a század, melyet Isten jóvoltából csaknem egészen keresztül Mi magunk éltünk és lelkünkben nagy vágyakozással eltökéltük, hogy elődeink intézkedései nyomán elrendeljük azt, a mi a keresztény népnek üdvösségére leszen, a mi gondjainknak pedig, a melyek főpapságunk tisztjében ránk nehezettek, mintegy végső hajtását képezi. **A nagy jubileumról** szólunk, a melyet már a keresztény ősidők szokásba hoztak, elődeink gondoskodása pedig szentesített. Ezt atyáink hagyománya szent esztendőnek nevezi, nemcsak mivel vallásunk legszentebb szertartásaiban gazdagabb, hanem főleg, mivel az erkölcsök megjavítására és a lelkekben az életszentség fölélesztésére bővebben nyújt segédelmet. Magunk vagyunk a tanui, mennyire üdvösséges volt annak a jubileumnak hatása, a melyet ősi ünnepléssel utoljára ifjúságunk idején, XII. Leó pápasága alatt tartottak: akkor még Róma nagy és biztos színtere volt a vallás nyilvános gyakorlásának. Jól emlékezünk és mintha most is látnók a zarándokok sokaságait, a mint rendezett sorokban bejárvák a fölséges templomokat; az apostoli férfiakat, a mint a szabadban beszédet tartanak; Róma nevezetes helyeit, a mint Istennek dicséretét visszahangozzák; a pápát, a mint bíborosainak nagy kíséretében mindenki szemeláttára mivel az áhitat és szeretet példáit. Ilyen emlékek tudatával vajmi keserű a léleknek amaz időkből a jelenbe térnie.

Mert mindazokból, a miket említünk és a mik a város színe előtt, akadály nélkül végezve csodálatosan öregbitenék és buzdítanak a népek áhitatát, jámbor-

ságát, Róma helyzetének változtával vagy semmit nem teljesíthetünk, vagy csak a mennyit az idegen uralom tetszése megenged.

Am bármiként legyünk is, reméljük, hogy Isten, a ki segíti a hasznos terveket, kedvező és szabad folyást adományoz szándékunknak, a melyet kedvére és dicsőségére határozunk.

Mert mire célozunk, avagy mit akarunk? Egyedül azt, hogy erőnkhez mérten minél több embert tegyünk az örök üdvösség részesévé és hogy e végre a lelkek betegségei ellen ugyanazon orvosságokat alkalmazzuk, a melyeket Jézus Krisztus hatalmunkba helyezett. És mintha ezt tőlünk nem csupán apostoli hivatalunk, hanem korunk szelleme is követelné! Nem azért, mintha századunk terméketlen volna jó tettekben és keresztény érdemekben; hiszen Isten segítségével számtalan sok a jóságos példa és nincs az érénynek oly fönséges neme és oly meredek ösvénye, a melyen ne látnánk sokakat tündöklenni: mert a keresztény vallásban Isten ki nem merülő, örök erőt lehel, a mely érényeket terem és gyarapít. De ha körülzünk s a másik oldalt tekintjük: mely sötétség van ott, mennyi tévedés, mely roppant sokasága azoknak a kik örök romlásba rohannak! Különösen aggaszt a fájdalom, a mikor eszünkbe jut, hogy a keresztények mely tetemes része rombolja össze magában naponta az isteni hit értékes birtokát, a midőn a gondolkodás és vélemény szabadság által megbódulva a gonosz tanítások mérgét mohón iszszák. Ezért utálják a keresztény életet és terjed szélteében az erkölcsök métye; ezért áhitanak oly hévvel és telhetetlenül mindent, a mi érzékiesen élvezhető; ezért fordul el gond és gondolkodás Istentől teljesen és a földhöz tapad. Alig lehetne elmondani, e mérges forrásból mily romlás özönlött épen azokra, a mik az államok alapjai.

Mert a megátalkodott dőlyfősség mindenfelé, a népszenvedély háborgó mozgalmi, merényletek, gyá-

szos gaztettek, ez, ha okát gyökerében vizsgáljuk, mind nem egyéb, mint valami eszeveszett és féktelen törtetés a mulandók elérése és élvezése után.

Emnélfogva köz- és magánérdek kívánja, hogy az embereket figyelmeztessük hivatásukra, fölrázzuk a tunyaságban tepsedő lelkeket és visszazólítsuk üdvösségük keresésére mindazokat, a kik óráról-órára vakon rohannak a kárhozat veszedelme felé, hogy gondatlanul, avagy megvetésből elveszítsék a változhatatlan, mennyei javakat, a melyek végett egyedül születünk. Épen erre szolgál a szent év: mert szülő anyánk, az egyház, ennek egész idején csak kegyes és irgalmas voltáról emlékeztvén, tehetségének minden módjával és erejével igyekezik az emberek gondolkodását jobbra fordítani, és a miben vétettek, lemosni bünbánatukkal, a mely megjavít. E végből gyakoribb könyörgéssel és erősbülő esengéssel törekszik megengesztelni Isten megsértett fölségét és az égből leesdekelni az isteni javak bőségét; gazdagon kitarja kegyelmének kincseit, a melyek osztogatása reábiztatott, a megbocsátás reményét kelti minden keresztényben, mindenestül azon van, hogy szeretetének és kegyelmes voltának teljességét rájuk öntve, meggyőzze az ellenkező sziveket is.

Nem remélhetjük-e, hogy mindezek, ha Isten is akarja, majd bőven teremnek épen korunknak való gyümölcsöket?

Az úgy időszerűségét emeli az a rendkívüli ünneplés, a melynek, azt hisszük, már hire járt mindenüvé: ez ünnep a XIX. század alkonyatát és a XX-iknek hajnalát egyképen megszenteli. Azon hódolatra gondolunk, a melyet Üdvözítő Jézus Krisztusunknak ez időben a földön mindenütt bemutatnak.

Örömet dícsértük és jóváhagytuk e tervet, a melyet egyesek buzgalma sugallott: mert szentebbet és üdvösségesebbet nem is alkothatunk. A mit az emberi nem kíván és szeret, a mit remél és a mire törekszik, azt mind Istennek egyszülött Fiában bírja, mert *Ő a mi üdvösségünk, föltámadásunk és életünk*: őt elhagyni annyi, mint mindenestül elveszni. Ez okból habár soha nem szünetel, hanem minden helyen örökké illatozik az imádás, dícséret, tisztelet és hálaadás, a melylyel Urunknak, Jézus Krisztusnak tartozunk, még sem lehet a hála és hódolat oly folytonos, hogy annál sokkal több és sokkal odaadóbb ne illelné meg őt. Ezenfölül nem szült-e századunk számtalant, a ki lelkében a hálát feledte és isteni üdvözítőjének áhitat helyett megvetéssel, jótéteményeiért bántalmakkal szokott adózni? Mert az ő törvényeitől és parancsaitól eltérő élete számtalanoknak bizonyos tanujele szégyen-

letesen hálátlan érzületüknek. És mit szólunk ahhoz, hogy korunk viszontlátta Jézus istensége ellenében az arianus gonoszság nem egyszer megújult tévedését? Legyetek tehát lelkemben üdvözölve mindannyian, a kik új és magasztos tervvel a népek jámborságát emelni akartátok; de úgy végeztétek azt, hogy a jubileum folyását és ünnepeit mi se zavarja. A katolikusoknak most készülő szent hitvallásában az a szándék is foglaltatik, hogy tiltakozunk korunk minden istentelen szava és cselekvése ellen és nyilvánosan eleget teszünk a bántalmakért, kivált a melyekkel Jézus Krisztus szentséges istenségét nyilvánosan sértegették. Ha pedig az igazságot hallani akarjuk, tebát a legkivánatosabb, legteljesebb, legértékesebb elégtétel, a mely az igazság jelét mindenképen magánviseli, következő: megbánni, hogy vétettünk; Istenhez engesztelésért, bocsánatért könyörögni; az erényeket, a melyekkel tartozunk, buzgóbban gyakorolni; ha félbe hagytuk, újra kezdeni. És mivel a szent esztendő mindezekre oly sok alkalmat szolgáltat, miként kezdetben említettük, látni való, hogy a keresztény népekkelelve bátorsággal és reménnyel kell a munkához fognia.

Miután ezekért Isten, a kinek gazdag ő irgalmassága, égre emelt tekintettel esedezve kérjük, hogy óhajításunkat és törekvésünket kegyelmesen jóváhagyja, erejével az emberek lelkét megvilágosítsa, jósága szerint akaratukat megindítsa; elődeinknek a római pápának nyomdokaiba lépve, Mi Tisztelendő Testvéreink, a római szent egyház bíborosaink egyetértésével a nagy és általános jubileumot kihirdetjük, a mely itt a szent városban ezernyolcszázkilencvenkilencedik évben Urunk születése ünnepének előestéjén kezdődik és ezer kilencszázadik évben Urunk születésének előestéjével véget ér. Ezt a mindenható Isten, Szent Péter és Pál apostolok és a mi tekintélyünkkel jelen levelünk által elrendeljük és kihirdetjük, elrendeltnek és kihirdetettnek tartatni akarjuk, hogy Istennek dícsőségül, a lelkeknek üdvösségül, az egyháznak erősödésül szolgáljon.

Ezen jubileumi év folyása alatt mind a két nembeli keresztény híveknek ha igaz bünbánattal meggyónnak, a Szent áldozásban részesülnek, Szent Péter és Pál, lateráni Szent János és a városban lévő régibb Mária — Maria Maggiore — bazilikákat naponta legalább egyszer egymásra következőleg vagy szakadozottan, ha római polgárok, vagy lakosok husz napon át, ha pedig idegenek, legalább tiz napon át áhitatosan látogatják, akár természeti, akár egyházi napokat számítva egyik napnak vespereje idejétől egész a másik esti szürkületéig, továbbá ha az egyház fölmagasztalásáért, az eretnokségek kiirtásáért, a katolikus

fejedelmek egyetértéséért és a keresztény nép jólétéért Istenhez buzgón imádkoznak, nekik teljes bűsnyt, bűneik elengedését és bocsánatát engedjük és adjuk az Urban kegyelmesen.

Mivel pedig megeshetik, hogy sokan a legjobb akarat mellett is vagy épen nem, vagy csak részben végezhetik, a miket főntebb kiszabtunk, mert betegség, vagy más igaz ok akadályozza őket Rómában, avagy tartja vissza az uttól; azért a mennyire az Urban tehetjük, ő jámbor kívánságuknak megadjuk, hogy igazán töredelmes gyónás és a Szent áldozás vétele után a főnt említett bűsnynek és bűnbocsánatnak épen úgy részesei legyenek, mintha a fősorolt bazilikákat a jelzett napokban valóban látogatták volna.

Tehát, kedves fiaink, bármerre lakjatok, a kinek módjában van megjelennie, Róma mindenkit szeretettel hív kebelére. Ám a katolikus embernek, ha önmagához következetes, e szent időben csakis élő hittel illik Rómában tartózkodnia. Ezért kerülnie kell nevezetesen a nagyon szórakoztató vagy világias multságok látványosságait; ezek nem mostanra valók; fordítsák lelküket inkább azok felé, a mik vallásos áhitatot lehelnek.

Ilyen különösen a mély meggondolása e város született jellegének és jellemző képének, a melyet Isten reá nyomott és a melyet semmi erőlködés, semmi emberi kísérlet meg nem változtat. Mert egyedül Rómát választotta ki minden városok közül magasztos és főséges céljaira és szentelte föl önmaga számára az emberi nem megváltója, Jézus Krisztus. Uralmának házáat lassú és titokzatos előkészítéssel ide alapítá; helytartójának királyi székét az idők végezetéig ide helyeztette; akarta, hogy mennyei tanításának világosságát szentül és szeplőtlenül itt őrizzék és hogy az, mint kutfőből és tündöklő forrásból messze földekre innen áradjon, úgy hogy Krisztustól szakadt el, a ki elszakadt Róma hitétől. Emelik a hely szentségét vallásunk ő emlékei, a templomok ragyogó fősége, az apostolok fejedelmeinek sírjai, a hős vértanuk földalatti nyugvóhelyei. A ki mindezek értelmét igazán fölfogja, az valóban érezi, hogy itt nem idegen városban bolyong, hanem hazájában jár és Isten segédelmével nemesebben távozik, mint a hogy ide érkezett.

Hogy pedig jelen levelünk könnyebben jusson minden hívőnek tudomásul, elrendeljük, hogy a nyomtatott, de valamely hiteles tisztviselő aláírásával és egyházi méltóság pecsétjével ellátott másolatának hitele ugyanaz legyen, mint ezen saját írásunknak, ha ezt elé adnók, vagy mutatnók. Egy embernek sem szabad tehát rendelésünk, hirdetésünk, engedélyünk és aka-

ratunk jelen levelén másítani, avagy azzal vakmerő bátorsággal ellenkezni. A ki pedig ezt megkísérelni merné, tudja meg, hogy a mindeható Istennek és apostolainak Szent Péternek és Pálnak haragját vonta magára.

Kelt Rómában, Szent Péternél, Urunk megtestesülésének ezernyolcszázkilencvenkilencedik évében, május tizenegyedikén, pápaságunk huszonkettedik esztendejében. ¹⁾

Aloisi Masella,
bíboros, pro-datarius.

Macchi,
bíboros.

Az egyházi archeologia tanításához.

Napjainkban, mikor mindig gyakrabban és mindig erősebben nyer kifejezést azon óhajítás, hogy a szeminariumokban a theologia monumentális előadásával egy régi és nagyon érezhető szükséglet elégíttessék ki, nem korszerűtlen e kérdésben egy-két eszmét a nyilvánosság elé bocsátani, mely azokat megbeszélve, át meg átgondolva, ez óhajítás, mely magának az egyháznak nem egy alkalommal kifejezett óhaja, megvalósulásához közeledjék. Ha figyelemmel kísérik a katholicismus történetét a legújabb időben, különösen Angliában, azonnal szemünkbe tűnik, hogy itt az egyház örvendetes terjedésének, legszebb sikereinek egyik leghatalmasabb tényezője — a műarcheologia. Olvassuk át a keresztény archeologiai kongresszusok történetét, például az 1894-iki spalato kongresszusét, — és csaknem teljesen kidomborodik előttünk a theologia monumentális haszna, szükségessége és szépsége. A vallás egyik legfontosabb ténye az isteni tisztelet —, és éppen ez isteni tisztelet képezi a műarcheologiauk is legfontosabb fejezetét. A theologia ez ágának fontosságát számtalan érvel bizonyíthatnám még, de hisz ma már ez fölösleges. Tudja ma már mindenki, hogy e tudomány a belső lelki életnek, a külső isteni tiszteletnek, a theologia dogmatikának, valamint az egyén egyházas jellegű műveltségének hatalmas rugója, csaknem nélkülözhetlen tényezője és még inkább az lesz a jövőben. Sokkal szétágazóbb véleményekkel találkozunk arra a kérdésre, miképen volna e tudomány általánosságban, mindenki által megközelíthető? Az említett spalato kongresszus két eszközt említ fel és domborít ki e cél megvalósítására. — A szeminariumokban a műarcheologia rendes tanítását és ugyancsak a szeminariumokban, vagy azokkal kapcsolatban egyházmegyei archeologiai muzeumok felállítását. És e két eszközt habozás nélkül elfogadjuk. Valóban a theologia monumentalist rendes tanítás és e tanítás segítségével szolgáló muzeumok nélkül sobasem fogjuk megközelíteni. Nem volna hiábavaló fáradság tanulmánytát tenni a keresztény világ azon tanítézetében, hol a spalato kongresszus intencióinak megfelelően e nehéz kérdés megoldásához adatokat gyűjtünk. De két ok visszatart e vállalkozástól. Először az összes tanítézetekben a theologiai monumentális tanítására nézve elmondhatjuk, hogy a hány ház, annyi szo-

1) Püspök úr ő Mélt. rendelete szerint a fenti körlevél alkalmas bevezetés után Nagyboldogasszony ünnepén a szószékről a híveknek felolvasandó.

kás. Csupán a tanítás lényeges tényezőiben találunk egységet, — t. i. hogy rendszeresen tanítják, és a tanítás lehetőségére muzeumokat állítanak. Másodszor a mi különös hazai viszonyainkat is figyelembe kell vennünk, midőn a tudományt a theologiai tudományok keretébe illeszteni megkíséréljük. Különösen figyelembe kell vennünk a növendékek előképzettségét, e tudomány nyelvének fejletlenségét és a theologia többi szükséges ágaival való nagy elfoglaltságot. E három körülmény közül a két első teljesen elemi oktatást tesz szükségesé, a harmadik, az idő és szellemi megterhelés kérdése pedig teljesen egyetemi módszert. Már pedig e két követelménynek egyféle tanítási módszerrel megfelelni meglehetősen nehéz.

De mindezen nehézségeknél nagyobb az, hogy a theologia monumentális igen nagy arányai mellett még nem találta meg eddig tanítási módszerét.

Ehhez a kérdéshez, egybefűzve azt az előbb említett nehézségekkel, a következőkben remélek hasznos adatokkal szolgálni, érve itt a hasznos alatt nem abszolút hasznosságot, hanem csupán annyit a mennyit ma e tárgyban még a legkedveltebb eszme is nyújthat.

A tananyag nagy terjedelme, a nyelv és az előképzettség hiánya miatt beálló nehézségek, valamint a tárgyra fordítható idő hiánya miatt csakis négy, teljesen külön részletben volna lehetséges a theologia monumentalitásnak igazi haszonnal járó megismertetése.

Az első részlet tananyaga kizárólag a keresztény esztetika volna. A szentírás és a sz. Atyák a szépről és a művészetekről különösen mint a kultusz eszközeiről. Sz. Agostou, aquinói Sz. Tamás a tárgyról. A szép különböző megjelenése. Az eszmei és erkölcsi szép. A fenséges, különösen a szentírásban. A szép a térben és időben. Az izlés. A keresztény vallás- és erkölcs-ellenes esztetikai elvek és rendszerek, azok képviselői stb.

A második részlet kizárólag gyakorlati volna. A theologia monumentális terminológiája, nyelve. A tanult keresztény esztetikai elvek a gyakorlatban. Építészeti stb. részletek rajzban szemléltetve. A dekorációk. Az orgona és harmonium. A hangjegyek és a gregoriánus ének elemei stb.

A harmadik részlet chronologiai szempontból vett művelődéstörténettel foglalkoznék. Az ókori népek, különösen a héberek művészete. A klasszikus művészet. A keresztény művészetek ő-, közép-, és újkora. A renaissance és története.

A negyedik részlet foglalkoztatná aztán a szó szoros értelmében vett theologia monumentalissal, mely szerintem három fejezetre osztható. Az első két fejezet a főrészt, a harmadik csak függelék. E két első rész az ars divina. Ezek közül ismét első az ars liturgica, mely közvetlenül az Isten tisztelésére irányul.

E rész öt szakaszban volna tárgyalható :

I. A locus sacer, a domus Dei a maga egészében. —

II. A szentmise. Itt volna tárgyalandó az oltár minden felszerelésével és díszével, a paramentumok, egyházi rubák, miseénekek stb.

III. Az officium divinum. Psalterium, hymnologia, antiphonarium, chorus, cantus gregorianus.

IV. A szentségek. A keresztelő kápolnák, a baptisteriumok, a sz. olajok edényei stb.

V. A sacramentalák. A szószek, aspersorium, szenteltvízes edények (szekesegyházunkban egy ilyen edény van, melyet báró Sorger püspök 1735-ben készíttetett, elég érdekes díszszel, ezüstből.) A füstölők, zászlók, magán isteni tisztelői énekek stb. stb.

E fő rész után volna tárgyalandó a második része az ars divina, vagyis az ars mere religiosa. Ez nem vonatkozik közvetlenül Istenre a maga rendeltetésében, hanem csak közvetve. Ilyenek a nyilvános egyházi épületek, a kolostorok, zárdák; a művészetek azon alkotásai, melyeket nyilvános és a magán házakban azért alkalmazunk, hogy általa Istenre, a hitre és a reávonatkozó dolgokra figyelmeztessünk. Az egyháztörténelmi festészet, illusztrációk stb.

És végül a harmadik rész, a függelék, az ars profana tárgyát a tisztán világi művészet futólagos ismertetése képezné. — Mindez természetesen csak a szükséges szemléltetési eszközök (muzeum) használata mellett volna eredménynyel ismertethető. —

Hogy e vázlatos és csak kísérletező tervhez azok szó férjen, — elismerem. De épen az volt a célom, hogy sok szó férjen hozzá; hogy az eszmék cserélése, tisztázása által világosabban lássunk: lássuk a célt és ezen — az egyház által annyira óhajtott cél megvalósításához vezető eszközöket és módokat. *)

T.

A világ legujabb kegyhelye.

(Campocavallo.)

Aki Budapesten reggel hét órakor a Fiuméba vivő gyorsvonatra ül, ugyanazon nap esti hét órakor már a nevezett várost látja, nyolc órakor pedig a „Villám” nevű hajóra szállva, másnap reggel 6 órakor Anconában száll partra. Itt ismét vonatra ül és már egy óra múlva, vagy 8 órakor az osimoi állomáshoz ér, ahonnan háromnegyed óra múlva Campocavalloba érkezik.

Mi ez a Campocavallo? Város-e, falu-e? Sem az egyik sem a másik. Loreto és Osimo püspöki városok egymással szemben egy-egy magasabb halmon, mely hegynek is beillik, fekszenek. E két hegy közt egy gyönyörű, a Musone barog folyócska által átszelt völgy terül el. E völgynek neve Campocavallo. E völgy közepe táján a sima országot mellett egy épületesoportocskát látunk. Három egymáshoz épített házacskából áll ez épületesoport. A legnagyobb ház egy emeletes kis épület, három ablaka közül az egyik be van falazva. Ez egy földműves tulajdona és lakása. E házhoz egy kisebb ház van építve, szintén emeletes, de csak egy ablakkal. Néhány év előtt itt húzódott meg szegényesen egy szegény tanító. E parány kiadású emeletes ház mellett végül ott szerénykedik egy földszinti házacska, mely pasztán egy termet foglal magába és világosságát részint a két ablakon, részint a tetőn át nyeri. E teremben adott oktatást a tanító a völgyben lakozó paraszt családok gyermekeinek. A tanító lak és iskolaépület közt egy falacska emelkedik; ennek nyílásába helyezték a kis barangot, mely a gyermekeket iskolába, a völgy lakóit pedig imára hívta.

*) Közöltük cikket, hogy olvasóink közül az érdeklődők hozzá szólhassanak. A magunk részéről annak idején szintén meg fogjuk tenni megjegyzéseinket. Szerk. —

Később, ezelőtt mintegy 25 évvel, másfelé vitték az iskolát, mert a vidégy számos lakói, akiknek nagyon nehéz volt a hegyen épült püspöki város templomait látogatni, az iskola termét imaházzá alakították át. A püspök azt is megengedte, hogy ez imaházban egy oltár állíttassék fel. A püspöki város több papja tette meg a szívességet, hogy lejött a kis imaházba misézni.

Igy ment ez 1892. június 17-éig. Szorgalmasan látogatták a hívők a kis templomot, melyet a jó szívek lassankint szegénységökhöz képest fel is ékesítettek. Egyik gyertyatartókat, oltárterítőt adott az oltárra, a másik szent képeket helyezte a falra.

E szerény ajándékok közt azonban legfontosabb volt azon olajlenyomatú kép, melyet egy buzgó pap, Sorbellini ajándékozott az imaháznak. E kép a fájdalmas szüzet tünteti elő. A fájdalmas anya ölében tartja szentséges Fiának holttestét, tekintetét pedig kimondhatlan keserű érzéssel égne emeli.

1892. évi június 17-én éppen Urnapját ünnepelte a keresztény világ. E nap délutánján az ajtóatcsodák ismét együttlétek a kis templomban, midőn bírtelen zivatar támadt, megeredt a zápor villámlás és mennydörgés közt. Az ajtóatcsodák ijedtökben a fájdalmas anyánál kértek segítséget és sürribben csoportosultak a Szent Szűz képe előtt, midőn nagy meglepetésükre azt vették észre, hogy a kép szemében a könnyekek hullanak alá. Gyorsan szétterjedt az esemény híre az egész vidéken, az imaház öre pedig felsietett Osimoba a kép adományozójához. Sorbellinihez s elmondta neki a dolgot. Sorbellini más nap megjelent az imaházban és saját szemével meggyőződött a csoda valóságáról. Ez volt az első csoda, mely egy egész napig tartott, de többé nem ismétlődött.

De folytak és folyton folynak azóta másnemű csodák, még pedig 1., a gyógyulás csodái, 2., a kép szemmozgatásának csodája, mely ma egyetlen és páratlan. E csodák, melyek ma az egyházi vizsgálat tárgyát képezik, oly számosak, hogy e sorok írója egy egész könyvet írhatott rólok, felsorolva a mindkét nemű csodákból majdnem négy százat. (E könyv Budapesten Mészáros Kálmán sz. fer. r. áldozár kiadásában jelent meg és fűzve 1 frtért, kemény kötésben 1 frt 40 krért kapható.)

E gyógyulások közül kettőt emelek ki jelen soraimban: a váci és győri püspökök gyógyulásait.

Alulirt ez évi február elsején Erzsébetfalván időzött, midőn Gyertyaszentelő-Boldogasszonykor mint a távollevő plébános kisegítője a sekrestyében egy nyomtatott körlevelet vett kezébe, mely körlevélben a váci egyházmegye papsága felhívta, hogy a súlyosan beteg püspökért imádkoztasson. Rögtön távirat ment Osimoba a püspökhöz azon kérelemmel, hogy a beteg püspökért imádkoztasson. A legnagyobb örömmel teljesítette a szent életű püspök e kérését, maga lesietett a campocavallói imaházhoz, odalépett az oltárnál ajátosságot végző Sorbellinihez — aki a csoda után mindjárt a szentély papja lett — és felhívta, hogy a nagy tömegben összegyűlt hívőkkel háromnap ajátosságot kezdjen. Már a nevezett ünnep estéjén javulást érzett a püspök. Másnap a campocavallói fájdalmas Szűz képe egy lenyomatát tették a beteg püspök ágya elé. A püspök nem habozott állandó javulását a Boldogságos Szűz kizárólagos közbenjárásának tulajdonítani,

amiért is 500 frtot küldött le a campocavallói szentély építésére.

A másik gyógyulás a győri püspök Zalka János ő excellentiájával történt.

Mint az olvasóközönség tudja, a föntisztelt püspök ő excellentiáját a nagy héten szélhűdés érte, mely a nagyméltóságú püspöki nyelvének használatától egészen megfosztotta. E hírt véve ismét táviratban kértem a szentély püspökét a fájdalmas anyja előtti közbenjárásra, amit ugyanazon kegyességgel sietett végbe is vinni. A győri püspök ő excellentiája, akinek szellemi rugékonysága teljes épségben maradt, táviratban értesítetett az érte Campocavallóban folyó imákról. Neki is megküldetett a kegykép egy másolata. Az olvasóközönség tudja már, hogy a győri püspök ő excellentiája egészsége teljesen helyreállott.

A „Reménységünk“ — című jeles folyóiratban egyéb kegyelmekről is lehet olvasni. Egy nőnek nagy szembaja volt. A szembaj mint tudjuk nagyon lassan gyógyul. A szembeteg egy kis campocavallói képecskét kötött szemére egy éjjel. Harmadnap reggelre teljesen megtisztult a szeme. Egy másik magyar Mária tisztelő 40 forintot küldött bálából a campocavallói templom építésére, de a kinyert kegyelmet szívébe zárta.

Ezek után nem csoda, ha a magyar népben mindinkább terjed a campocavallói fájdalmas Szűz tisztelete és szegény hazánkban sürrien folynak be a templom építésre szánt fillérek.

A gyűjtést először is az „Alkotmány“ napilap kezdette meg; azonban a kormány a gyűjtést csakhamar letiltotta. A „Reménységünk“ című folyóirat, valamint a Budapesten megjelenő „Szent Antal Lapja“ szintén gyűjtöttek és ma is gyűjtöttek a még nem tiltották meg ezeknek is a gyűjtést. Mint hiteles forrásból tudom, a tilalom onnét eredt, hogy az olasz kormány kiméletlenül bánik az Olaszországba vetődött magyarokkal.) Mintán pedig a kormány a campocavallói szentély ügyét kizárólagosan olasz érdeklő ügynek tekinti, azért teljesen jogosult viszonzásnak tekinti a gyűjtések letiltását.

Mi pedig, akik a campocavallói eseményeket az egész világra szóló jelnek tekintjük, össze tudjuk egyeztetni bafias érzelmünkkel egy ily szentély támogatását. A Boldogságos Szűz nem szorul a mi garasunkra, és ha az ő szentélye mégis emberi kezek adományából emelkedik, azt ama kiváló kegynek tulajdonítjuk, melylyel az Isten Anyja az ő híveit adakozásra buzdítja.

Ez adakozást lehet folytatni anélkül, hogy a begyűlt összegek a lapokban nyilvánosan nyugtázva legyenek. Elég egyszerűen jelezni, hogy az illető gyűjtők által beküldött összeg megérkezett. A pénzt utványon lehet feladni ily címre: Rev. Sorbellini Osimo — Mar eb e Italia.

Megjegyezzük hogy a külföldre szóló pénzküldemény nemzetközi (sárga) utalványlapra jegyzendő.

Gondolkodtak arról, hogy az adakozók névsora az adományfillérek kiltintetésével együtt innét az illetőknek meguygtatás végett pontosan megküldessék.

Hogy a szegény erdélyországi kath. népnek alkalma legyen megismerni a campocavallói kegyképet, kisebb kiadásban és a fájdalmas Szűz tisztelete jámbor hívők közt

1) Ennek a letiltásnak mint általában ismeretes, egészen más, inkább belpolitikai oka volt. Szerk.

mindinkább terjedjen, kézsek vagyunk a képecskéket a föltiszt, Szerkesztő úr rendelkezésére anyai példányban ingyen megküldeni, a hány példányban a lap szétküldetik.

Csodaszertileg, mintegy varázsűtésre emelkedik a campocavallói szentély. Már tető alatt is van és mint reméljük nemsokára teljesen át adható lesz a hívők ábitának. De hogy ez megtörténhessék, süri adományfillérekre van szükség.

Ismerem az erdélyi katolikusság szegénységét, és ha tehetném, inkább én igyekezném rajtok segítői, ahelyett, hogy csak egy fillért is kérjek az épülő nagy szentély javára. De eszembe jut az az áldás, amiben édes Üdvözítőnk azt a szegény özvegy asszonyt részesítette, aki a jeruzsálemi templom perselyébe szegény fillérét dobta . . .

Az Úr a jó szívre tekint és nem az adomány nagyságára, és a jó szívet jutalmazza meg, még pedig fokozott mértékben azt, aki a jeruzsálemi szegény asszony példájára a szent célra adott pár fillérében talán napi keresményének egy tekintélyes részét adta oda!

Igy fogom én fel a helyzetet, midőn az erdélyországi szegény kath. hívek jó szívre apellálnak. A Campocavallói szentély első alapjait szegény földművesek rakták le, midőn ezek a szentélybe zárandokolván taligákkal homokot, éptelkéveket, fát hoztak . . .

Soraimhoz még egy vakmerőség leírását csatolom. E vakmerőség elkövetője e sorok írója.

Az épülő nagy templom úgy van építve, hogy a főoltár körüli fülkében mellékoltárak lesznek. Egy ily fülkében a főoltár baloldalián már egy szép márványoltárt láttam, ami körülbelül 1500 forintba került. Ez oltárt Mortier domkosrendi atya állította föl gyűjtés útján halálából azért, hogy sokszor láthassa a kegyképen a szentséges szemek mozgását. Egy pillanat és én arra kértem a szentély igazgatóját, igérje meg a főoltártól jobbra eső fülkét a magyarknak. Kezet adott rá.

Van hát már oltárhelyünk a világ legediesőbb kegytemplomában. Csak még az 1500—2000 frt hiányzik. De aki ezt a gondolatot sugalmazta, hiszem nem fog szegénybe hagyni.

Benned bízom Uram!

Dr. Zalféry Károly,
a szentély papja.

KÜLÖNFELEK.

— **Kinevezések.** *Benedek József* győcsomafalvi tanító *Gyergyóújfaluba*, *Krebs Henrik* Nagy-Szeben belvárosába tanítóvá kineveztetett. *Demeter Lázár* hátszegi kántortanító állásában véglegesítettet.

— **Nogáll püspök** meghalt. Majdnem lapunk zártaival vesszük a megrendítő hírt, hogy a nagy és nemes szív kihűlt. Nogáll érdemeit nem lehet e szűk téren még csak megközelítőleg sem méltatni. Élete javarészt Sz. Vince szentének, nálunk való megalapítására szentelte. A „Nogáll intézetben” népkönyvtár rendezett be N.-Várad szegényeinek s nem kisebb gondot fordított a betegápolásra. Rendkívüli áldozatot hozott — sokszor erejét meghaladólag — a humanizmus oltárára. Igazi pap volt Jézus szíve szerint. Még el-lenségei — ha ugyan voltak — sem mondhatunk rosszat felőle. Hite a szenvedések között is rendíthetetlen. A kereszténység igazaiért küzdött mint író, a kereszténység tanait védte mint hittudós. A kereszténység elveit nem csak hirdette, hanem azok megtartásában maga ment elől tündöklő példával. Mint író — habár nem volt magyar anyanyelvű — a legmagya-

rabbak közé tartozott. Az ő magyar Kempise valóban páratlan, ragyogó, tiszta stílusára nézve. Ezeu érdemeiért a magyar nyelvészet két vezető férfának, Szarvas G-nak és Budenz J.-nek indítványára a magyar Philologiai Társaság tiszteletbeli tagjai közé választotta. Dr. Nogáll János felsz. püspök, nagy-prépost, a Lipót és vaskorona rend lovagja, szül. Győrött 1820. jun. 24-én. Atya pedellus volt a jogakadémiában s ime a fiú saját erejével s Isten kegyelmével mire vitte. Bonum certamen certavit. Nyugodjék békével.

— **Szent Péter csontja és Sz. Pál erektyéje a gyergyó-csomafalvi templomban.** Megható ket-tős ünnepély folyt le Sz. Péter és Sz. Pál apostolok ün-nepén Győ-Csomafalván. A közeli környékről összesereglett bűnesücsöknek a község plebánosa tartotta az ünnepi szent beszédet. Igen nagy örömet és lelkesülést szült a bűnesücsök között, midőn beszéde közben elővette a szent keresztet és hiteles adatokkal beigazolta, hogy Sz. Péter csontja és Sz. Pál erektyéje van abban. A drága szent erektye mindekor megtekinthető hiteles okmányok szerint 1730. április 6-án érkezett jól többszörösen lepecsételve Rómából Gyula-Fehérvár és *Léai Ferenc István* püspöki helyettes 1738. jan. 12-én az akkor épütlendő kis csomafalvi templom számára ajándékozta. Azóta már sok idő folyt le, az ősi idők megszentelt emléke feledésbe ment — de az újabb kor kutató szelleme feljuttotta azt! Ugyan ekkor tért át a falunk egyetlen reformátája *Buzás Dénesné* szül. *Ujlaki Krisztina* az ev. ref. felekezetből az egyedül üdvözítő kath. hitre. Ugy a szép átvételi ünnepélyt, mint pedig azt az örömet, melyet az apostoli erektyék látása idézett föl az összegyűlt sokaságban, nagyon sokáig fogják még érezni a bűnesücsök a csomafalviak-kal együtt.

— **Lourdesből** kaptuk a következő levelet, melyet szívesen közlünk azon reményben, hogy föl. írója majd bő-vebben is meg fog emlékezni érdekes útjáról lapunkban:

Lourdes, 1899. július 15.

A Dömötör Gedeon budapesti II. kerületi plebános által vezetett lourdesi zárandoklathoz júli 6-án csatlakoztam Pesten s július 14-én reggel 35 társammal szerencsésen érkeztem Lourdesbe. Zárandok társaságunkban van 13 áldozópap s egy növ. pap: a többiek világiak — férfiak és nők.

Eszleleteimet s impressióimat az idő rövidsége miatt ez alkalommal nem tudom leírni. Lourdes nemcsak kiváló kegyelmi helye a Szent Szűznek, de természeti szépségekben bőven megáldott, gyönyörű kies fekvésű hegyekkel koszorúzott s a Gave folyótól szegélyezett városkaja Franciaországban a Spanyolországgal határos Pyrenei hegység lábánál

Erdélyből Lestyán Lajos topánfalvi plebánossal vagyunk. Társaságunkban vannak: Ferenczi József pozsonyi s dr. Vener Pál roznói kaanonok, Bobics Károly nagytopolcsányi prépost-pleb. s káplánja, Kovács János kalocsai vicerek-tor, Fekete Gergely, Hinger Péter pleb. stb.

Már is sok lelki vigasztalásban részesültünk.

A Grottában (barlang) van egy nagyon értékes s remek kivitelű oltár felállítva s itt reggel 6 órakor misét hallgatunk; itt vannak felaggatva az ezer és ezer csodásan meggyógyultak betegségi jelvényei; a Grotta mellett a Rosarium templom, e felett a Crypta templom s e felett emelkedik a diszes basilika. E 3 templomban naponkint misézni szoktunk. Délután 2 órakor van a basilikában a déleesti isteni tisztelet s esti 8 órakor a Grottától a körmenet.

Itt mindig nagy számban vannak zárandokok.

Jul. 17-én indulunk vissza s július 24-én Pesten elválunk de előzőleg Innsbruckban bálaadó ist. tiszteletet tartunk.

Lestyán paptársammal szerencséseknék valljuk magunkat, hogy erdélyi kedves egyházmegyénket e zárandoklatban képviselhetjük s Isten áldó kegyelmét leeshetjük egyházmegyénk papságára s híveire s a Szent Szűz pártfogásáért imádkozhatunk e kiváló kegyhelyen. Jövet sem kis kiterés tettünk, hogy a franciaországi Paray le Moniál, Jézus legszentebb Szíve hírneves kegyhelyét meglátogassunk; visszamenet pedig a svájci Einsideln, s az Innsbruck melletti Wilten kegyhelyeket fogjuk felkeresni.

A Szent Szűz 1858. február 11-től július 16-ig 18-szor jelent meg a szent barlangnál Berradettenek

Holnap — karmellhegyi Boldogasszony ünnepén tehát 41 ik évfordulója lévén a Szent Szűz utolsó 18-ik megjelenésének, kiválóbb egyházi ünnepélyességnek nézünk itt elébe.

Magunk s egyházmegyénk számára szent malasztért könyörögni volt célja hosszú, fáradsággal teljes zárandok utunknak, mely szolgáljon Isten nagyobb dicsőségére s a Bold. Szent Szűz tiszteletének előmozdítására!

Fejér Manó.

— **Protestáns türelem és még valami.** Az *Erdélyi Prot. Lap* jul. 13. számában reflektálva Burtha M. amaz óhajására, hogy a kolozsvári egyetemet ki kell egészíteni egy protestáns theologiai fakultással, a következő birka türelemre (ők hirdetik ezt magukról) valló kifakadást teszi: „Mi csak annyit jegyzünk meg, hogy volt idő, midőn a kiegészítés kérdése csaknem testté lett. Sed verbum non caro factum est. Azóta felépült egy szárny kivitelével az új egyetem, láthatólag, külsőleg és fennen hirdetve, hogy széles e Magyarországon a *papismus* az úr: a négyszögben épült egyetem egyik sarkába ugyanis, mint valami bástya, mint valami signum, oda van ékelve egy róm. kath. templom. Jelentéktelen dolognak látszik, pedig voltaképen nagyon jellemző. Mi csak azt jegyezzük meg, hogy sokkal jellemzőbb a levezett lap ezen feljajdulása. Ime a *türelmes* protestantizmus történelmi multat és jogot is lábál tiporna csak azt, hogy az ő megmagyarázhatatlan túlkapasait kielégíttesse. Bezzeg, ha a tiszta kereszténység signuma helyett az egyetemi épület jobb sarkán egy zsinagoga, bal sarkán egy prot. imaház, a kettő közt egy szabadkőműves bajlék pompáznék: akkor nem volna semmi baj. Am legyen a nevezett lap gusztusa szerint annál az egyetemenél, melyet majdan prot. áldozat hoz létre, csak még egyelőre engedje meg, hogy az a róm. kath. templom, mint „valami bástya, mint valami signum“ még továbbra is ott maradjon.

— **Évvégi értesítők.** Az erd. r. kath. Státus főhatósága alatt álló *nagyszombati kir. kath. Terézvárház XIII. Értesítője az 1898/99. tanévről.* Az Értesítőt Prokupek Sámuel igazgató tette közzé. A tanítás és nevelés ügyére vonatkozó adatokat Máthé Dénes intézeti tanító elmfuttatása előzi meg, hogy „A ferde nevelés következtében az árvák lelkében felébredt rossz indulatok leküzdésére mit tegyen a tanító és nevelő? Az árvaházban a tisztí személyzet öt tagból, a tanítói személyzet négy rendes tanítóból, két felügyelő-neveből állott. Az előjáróság arra törekedett, hogy a „vallásrököcsi érzület a fiatalság szívében úgy a hittanok lelkiismeres kezelése, mint a vallási gyakorlatban való burgó rész-

vétel által, kellő módon ápolassék. Az intézet különböző alkalmakkor 9 ünnepet rendezett. Ezek közül a szokásos tavaszi ünnepet kirándulással kötötték össze, az ifjak egy része ekkor a verestronyi szorost, másik része a codti villamos műveket szemlélte meg, többen pedig a talmási romvárat. Majláth G. K. püspök úr ő mlta június 25-én jelen volt a legkisebb gyermekek vallástani vizsgálatán, 28-án pedig a záróünnep is az ő magas jelenlétében folyt le. Az intézet az elmúlt 1898/9. iskolai évben egészen új belső berendezést nyert, úgy hogy jelenleg az Értesítő szerint „a Terézvárház belső berendezés tekintetében most bármely modern intézettel kiállja a versenyt. „A növendékek közül 33 jár a gymnasiumba, ezek közül 4 tiszta jeles, 8 jó, 19 elégséges, 2 elégtelen eredménnyel végezte az osztályt. Küllápolaton 7 növendék volt. A növendékek közül a kitelepülésre díjat mint önálló iparos 2 kapott; 3 iparos növendék felszabadult, 31 pedig jelenleg iparos vagy kereskedő inas. Az árvaház elemi iskolájába 103 tanuló járt, ezek közül 74 árvaházi alapítv. növendék Leánynövendéke az intézetnek 20 volt, a kik mindnyájan a Ferenc-rendi apácák intézetében voltak elhelyezve s ott is jártak iskolába. E szerint az alapítványos növendékek összes száma az árvaházban 166. Az igazgató a fejebbi adatok közlése után a jövő iskolai év kezdetére szükséges tudnivalókat közli. A beírás aug. 29. 30. napjain fog megtörténni. Más helyről jövő tanulók bizonyítványt tartoznak előmutatni vagy pedig felvételi vizsgálatot kell tenniök. A kívülről az elemi iskolába bejáró tanulók 6 frt iskolapénzt fizetnek.

— **Római hírek.** Oszországban nagyban ülnek meg a nagy fizikus, Volta Sándor villamos felfedezéseinek százados évfordulóját; Comóban kiállítást rendeztek és a lapok nem győznek eleget írni azokról az ún. napfényességéről, melyeken különösen a katolikusok foglalkoznak a nagy tudós érdemeivel. Első sorban bangoztatják Volta Sándornak mely vallásosságát. Az összes kath. lapok közölték Volta Sándornak azt a hitvallását, melyet a nagy fizikus 1815-ben sajátkezűleg írt. A hitvallásban a többi között ezt mondja: „A katolikus vallást mindenkor egyedül igaz vallásnak tartottam és fogom a jövőben is annak tartani. Hálát adok jó Istenemnek, hogy hitet adott nekem és erősen felteszem magamban, hogy e szent hitben akarok élni és halni és e hit — erősen hiszem — megadja nekem az örök életet is. Vallásomat Isten ajándékának, természetfeletlinek ismerem el, de nem hagytam sohasem kísérletlenül természetes erőmet sem, hogy mindinkább megismerhessem szent hitemet. Olvastam sokat, megtanultam a hitetvekek érveit is és arra a meggyőződésre jutottam, hogy katolikus vallásom olyan, hogy mindenkinek, ha helyén van a szíve — ezt a hitet, kell vallania és szeretnie. „ Volta tehát megérdemelte, hogy Ő Sztsége is különös módon örökítse meg emlékeit. A szent Atya ugyanis a nemrég alapított vatikáni elektromos műhelyeket „Officina Electrica Alessandro Volta“-nak nevezette el. A nagy tudós szállóvárosából ezért igen sok sürgöny érkezett a Vatikánba megköszönve Ő Sztsége e figyelmét.

Július hó 9-ikén fejezték be Rómában az amerikai püspökök több bíboros és válogatott közönség jelenlétében a zsinatot. A misénél és az esti fényes „Te Deum“-nál a Coll. Germ. Hung. növendékei énekeltek. A choralis és figurális ének előadása annyira megtetszett a püspököknek, hogy a

zsinati rendezőség Queretaro püspöke aláírásával nyílt levélben mondott az „Osservatore Romano“-ban a Germanicum előjáróságának köszönetet. Ez intézet növendékei énekeltek azon próbaelőadásokon is, a melyeket Habere tartott a chorális és figurális énekből a püspökök előtt. A pontificalis mise végeztével az összes püspökök aláírták a zsinati határozatokat, a beteg Msgr. Jara betegágyán írta alá nevét két jegyző jelenlétében. A zsinat bezárásáról szóló decretum publikálása után a gyönyörű „acclamationes“ „köszönet nyilatkozások“ eléneklésére került a sor. Szébbnél-szebb szavakban fejezték ki ezek az egybegyűlt zsinatatyák háláját az Ég iránt; erős hangon ismételték a püspökök mind azon szerencsevánatokat, melyek a Sz. Atyának, a biborosnak, a zsinati theologusoknak stb. stb. szövegeket, két emléktábla leleplezése és az ünnepélyes pápai áldás fejezte be az enlékezést, szép ünnepélyt. — Ó Sztsége másnap kihallgatáson fogadta az összes püspököket. Bücszizásul egytől-egyig megölelte őket. Az egyik püspök két „plexus“-t kapott. A második a beteg fekvő Msgr. Jarának szólt.

— **Halálozás.** Kézdí-Szt-Léleki születésű Kovács Jakab a csik-somlyói tanítóképző-intézet II. éves növendéke, hosszas betegsége után folyó hó 17-én reggel 7 órakor a halotti szentségek fölvevése után meghalt. Hült teteme 19-én reggel számos gyászoló közönség és háromszéki pályatársai jelenlétében örök nyugalomra helyeztetett. A mindenható Isten adjon neki örök világságot.

— **A klasszikus pogány vége.** *Pulszky Károlyt* nevezte így kitüntetett célnál egy fővárosi lap. Nohát a klasszikus pogány viselt dolgait mindenki ismeri, a héten pedig azt hozta a táviró, hogy a bpesti Országos Képtár volt igazgatója egy Ausztráliából Klondyke felé tartó hajón öngyilkos lett. — Mire is jó az a megvetett és sokszor kinyúlított vallás?!

— **Hibaigazítás.** Lapunk 28. számában a *cs.-szögödi* kántortanítói állomásra hirdetett pályázatba hiba csuszott be, a mennyiben a 6. és 8. pont fejesérltetett. A helyes ez: 6.) Stola mintegy 400 frt. 8.) Államsegélyből 90 frt 28 kr.

Szerkesztői üzenet.

Z. K. dr. *Campocavallo*. Ajánlatát készséges örömmel vesszük s kérjük szíves munkálkodását. Mäskor azonban sziveskedjék a papirnak csak egyik oldalára írni.

P á l y á z a t o k.

Az erdélyi róm kath. Státus igazgatótanácsa.

Sz. 1272—899.

Pályázati hirdetés.

Az erdélyi róm. kath. státus főtanhatósága alatt álló brassói róm. kath. főgymnasiumnál fűresedésben levő **magyar-német** tanszékre:

továbbá a gyulafehérvári róm. kath. főgymnasiumnál fűresedésben levő tornatanítói állásra pályázatot bűrdetünk.

Az előbbi állásnál a fizetés, ha helyettes tanár nevezetik ki, 800 frt, ha reudes tanár nevezetik ki, 1200 frt, 100 frt 5 éves korpóték és 250 frt lakáspénz. A tornatanító fizetése 600 frt és 150 frt lakáspénz.

Az életkort, val ást, családí állapotot, végzett tanulmányt, hadkötelezettségi viszonyt és netalan eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal és tanári képesítõ oklevélrel fölszerelt folyamodványok **f. évi augusztus hó 6-ig Múltóság és Fõtisztelendõ Gróf Majláth Gusztáv Károly** erdélyi püspök urhoz Gyulafehérvárra adandók be.

Kolozsvárt, 1899 július 15 én. az alelnök helyett:

Dorgó Albert,
igazgatótanácsos.

— Az *udvarhely szent mihályi II-ik tanítói állomás* kőzelebről szerveztetvén, arra ezennel pályázat bűrdetetik. Évi járandóságai: 1.) tandíj 133 frt. 2.) iskolai pótdóó 67 frt. 3.) állami segély 200 frt. — összesen 400 frt. — 4.) tisztességes új lakás: két két szoba, kamara, pince, konyha, csür — ezek mind kő és téglából építtek és cseréppel fedettek. Kötelesegei: a kijelölendõ osztályok tanítása, szükség esetében kántori segédkezés, sekrestyési teendők és az öröklámpa kezelése. Ezen állomást elnyerni õhajók kellõleg felszerelt folyamodványait f. évi augusztus hó 20-ig bezárólag alólrít iskolaszéki elbõkhez mulhatatlanul adják be. — Megjegyzendõ, hogy csakis okleveles tanítók vétetnek tekintetbe. Az állomás október hó 1-sõ napján elfogalándó. Utolsó posta: Székely-Udvarhely. Kelt Udvarhely-Szent-Kirátyon 1899-ik év július hó 13-án.

Balogh Ferenc,
lelkész és isksz. elnök

— A *jegyei róm. kath. kántortanítói állásra* pályázat bűrdetetik. Javadalma: 1.) A kolozsmonostori rkath. alap. uradalomtól mint kegyurtól 200 frt kézpénz. 42 úrköbméter búkkta, 21 frt. tabeszállítási átalány, 50 frt ötödéves korpóték, ha arra jogosultsággal bíró nevezetik ki. 2.) A jegyei hi-vektól kepe-gabona, rozs-tengeri, igaz és kézi napszámok pénzértéke 63 frt. 3.) 16 hold tagosított svántó és kaszáló a templom mellett. 4.) Miscalapítványokból 5 frt. 5.) Stolaris jövedelem 5—10 frt. 6.) Az egeresi templomi szolgálatért 10 frt. Az iskolával egy földél alatt tisztességes lakás, mely áll 2 szoba-, konyha- és kamarából, külön sütõház-, istálló-, sertésöl-, törõkbuzakas- és jó veteményes kertbõl. Köteleessége a kántori és sekrestyési teendők végzése, a mindennapi és ismétlõ iskolások tanítása. Csak okleveles egyének pályázhatnak. Pályázni kívánók kellõen felszerelt kérvényeket püspök urunk õ Múltóságához címezve legkésõbb f. év szeptember 1-ig a jegyei rkath. lelkézi hivatalhoz adják be. Jegyene, u. p. Egeres, Kolozsm. 1899. július 15-én.

Vetési Imre,
lelkész.

— A *szombatfalvi róm. kath. népiskolánál* fűresedésben levõ kántortanítói állásra f. évi augusztus hó 27-ig pályázatot bűrdetek. — Ezen állás jövedelme a következõkbõl áll: 1) a templom pénztárából évi 60 frt, — 2) a kephõbõl, mintegy 77 frt, 3) államsegélybõl 222 frt, — 4) négy hold tagosított birtokból: 20 frt, 5) stólaból mintegy: 21 frt. összesen: 400 frt. — Tisztességes lakás és gazdasági épületek. A megválasztandó kántortanítónak köteleessége leend: 1) tanítás az osztatlan népiskolában, 2) a kántori teendők végzése, 3) a sekrestyési és harangzóí köteleességek végzésérõl gondoskodni. A kellõen felszerelt folyamodványok, alólrírothoz küldendõk be. — Személyesen megjelenõk elõnyvel bírnak. — A személyes megjelenés azonban csak vasárnapon történhetik, s ezt, legalább 6 nappal előbb, velem tudatni kell.

Székely-Udvarhely, 1899. július hó 16-án.

Jung Cseke Lajos,
isksz. elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelõs szerkesztõ: **Körödy Péter dr.**

Szerkesztõtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamal Ágost.**

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.